

Jak vytvořit časovou osu

Část 1

Rozhodněte se, co bude vaše časová osa zahrnovat

Část 2

Rozvržení časové osy

Část 3

Přidejte kreativní prvky

Tipy

Rozhodněte se, co bude vaše časová osa zahrnovat

1 Pojmenujte si časovou osu.

- Jaké je téma vaší časové osy? Určete si obecné téma, kterým se chcete zabývat. Můžete se zaměřit na život nějaké osobnosti, na historii nějakého místa, vývoje nějakého výrobku, technologie nebo třeba na historii vlády nějakého prezidenta. Časová osa může dokonce i mapovat zdánlivě jednoduchý život stromu, nebo události jedné sezóny. Zde je několik vzorových názvů pro inspiraci:
- Život Nelsona Mandely
- Cesta firmy Microsoft, Apple, ...
- Draci tehdy a teď
- NASA – na Měsíc a ještě dál
- Den v životě kudlanky nábožné
- ...

2 Napište si seznam událostí, které budete chtít zahrnout do časové osy.

- Události, které si vyberete, mohou být známými fakty, výsledky studií, nebo klidně i humorným pojetím daného tématu. Zahrňte také všechny důležité události, jako narození, smrti atd., ale nezapomeňte ani na méně známé detaily. Napište informace, které budou lidi zajímat. Můžete jich napsat tolik, kolik budete sami chtít. Zde je několik příkladů událostí, které můžete do časové osy zahrnout:
- Osobní události – narození, smrti, manželství, rozvody, nemoci, rozchody, stěhování, důležité body v kariéře atd.
- Další události, které vám pomohou rozvinout příběh. Pokud například chystáte časovou osu o národním parku, můžete napsat data příchodu osadníků, stáří nejstarších stromů, nebo datum, kdy byly lesy zničeny požárem. Díky těmto informacím budete postupně budovat obraz života národního parku.
- Historické události, které se vztahují k vaší časové ose. Pokud například děláte časovou osu o kariéře J.D. Salinger, měli byste do ní zahrnout například II. světovou válku, nebo den, kdy člověk přistál na měsíci, aby lidé věděli, co všechno mohlo Salingerovu práci ovlivnit.
- Méně známá zajímavá fakta, která zajistí, že bude vaše osa originálnější. Zjistěte si informace, které většina lidí nezná. Podívejte se na dané téma z nového pohledu.

3 Rozhodněte, kde bude osa začínat a kde bude končit.

- Technicky můžete mít osu nekonečně dlouhou i širokou – může začínat na začátku času a zahrnovat úplně vše, co se kdy stalo. Z praktického hlediska se ovšem budete muset rozhodnout, kde bude vaše osa začínat a kde končit. Určete si rozumný počet událostí, které do ní budete chtít zahrnout, aby byla osa srozumitelná a čitelná.

Časová osa by měla zahrnovat ty nejdůležitější informace o daném tématu. Když jich do ní napíšete příliš mnoho, ty nejdůležitější informace se ztratí.

- Většina časových os by měla obsahovat 15-20 hlavních událostí.
- Nemusíte osu začínat narozením a končit smrtí. Buďte kreativní a vymyslete si zajímavější začátek a konec.

4 Snažte se uvést co nejpřesnější historii.

- Zjistěte si o svém tématu co nejvíce informací, aby byla vaše časová osa skutečně přesná. Uvědomte si, že historie je subjektivní – u každé části vaší osy budou některé informace chybět. Vy jakožto historik máte za úkol vytvořit co nejpřesnější podobu daného tématu. Nikdy to nebude kompletní příběh, ale můžete se pokusit, aby byl pravdivý a co nejzajímavější. Zde je několik tipů, které vám pomohou doladit obsah vaší časové osy:
- Nezapomeňte ani na vydědence historie. Představte svoji časovou osu z pohledu, který není tak známý, jako je pohled učebnic dějepisu. Píšete o historii vašeho města? Zamyslete se nad tím, kdo z lidí, o kterých se vůbec nepíše, v něm žil. Píšete o historii jazzové hudby? Jistě najdete spoustu muzikantů, kteří k ní značně přispěli, ale do učebnic historie se většinou nedostanou.
- Využívejte různé zdroje. Když budete mít všechny své informace z jediné knihy, nebudete jich mít dost na to, abyste udělali objektivní časovou osu. Najděte si informace na internetu, sejděte se s lidmi, kteří vám poradí, jděte do knihovny, najděte si různé eseje na dané téma, čtěte autobiografie, vědecké žurnály, staré novinové články atd.
- Ovládejte své vlastní předpoklady. Možná máte pocit, že už toho o daném tématu víte dost. Znáte například časovou osu Kolumbovy cesty do Ameriky, protože jste o tom slyšeli již mnohokrát. Zkuste hledat více informací o tom, co se stalo roku 1492. Jde o skvělou příležitost dozvědět se více informací o tématu, které je obecně známé a poučit tak i další lidi.

Rozvržení časové osy

1 Nakreslete si na kus papíru osu.

- Vezměte si velký kus papíru a tužku a nakreslete si náčrt své osy. Na levý konec papíru nakreslete vertikální křížek, který bude symbolem začátku osy. Nakreslete na papír rovnou horizontální linii, kterou zakončete dalším křížkem na druhém konci papíru, který bude symbolizovat konec osy. Zbytek informací potom patří mezi tyto dvě značky.
- Hotová časová osa nemusí být rovná čára – nemusí to dokonce být vůbec čára. Můžete vymyslet něco kreativního. Prozatím si ale nakreslete čáru, abyste mohli vymyslet pořadí informací.
- Vezměte si na to co největší papír, aby se vám na něho vešly všechny informace.

2 Rozhodněte se, jak budete osu dělit.

- Záleží na tom, jak dlouhý časový úsek budete zkoumat. Můžete osu dělit po desetiletích, po měsících, nebo klidně i po dnech. Použijte dělení, které vám bude dávat největší smysl a udělejte si na čáru příslušný počet značek.
- Pokud chcete zdokumentovat život nějaké osobnosti, nejlepší bude dělit osu po pěti letech. Když začnete například v roce 1920 a skončíte v roce 1990, budete mít na ose 14 značek.

3 Doplňte do osy události.

- Postupujte popořadě a označte si místa, na která budou patřit informace a události. Udělejte si různobarevné značky mezi dělení osy a ke každé značce si v krátkosti napište, jakou událost symbolizuje.
- Události nemusí být přímo na značkách, které osu dělí. Tyto značky jsou na ose jen proto, aby byla přehlednější. Pokud se tedy něco důležitého stalo například v roce 1956, udělejte si značku kousek za dělicí značkou pro rok 1955 a použijte jinou barvu, aby bylo jasné, že jde o zvláštní událost.
- V případě potřeby svoji osu zkratěte, nebo prodlužte. Pokud zjistíte, že máte spoustu událostí na jednom místě a nemáte na ose prostor pro další, můžete osu upravit tak, aby se zabývala pouze kratším časovým obdobím. Pokud se například daná osoba narodila v roce 1879, ale nic podstatného se nestalo až do roku 1920, můžete tato léta přeskočit a začít s osou později.

4 Můžete k ose přidat paralelní čáry.

- Pokud máte pocit, že máte příliš mnoho informací, aby se vám vešly na jednu čáru, můžete nakreslit paralelní čáry se stejnými daty, ale s různými tématy.

Přidejte kreativní prvky

1 Rozhodněte se, jak popisná vaše osa bude.

- U některých os bude stačit napsat například jen „2008: Zvolen prezidentem.“ Jiné osy budou vyžadovat jeden nebo dva odstavce stručné historie. Závisí to vždy na tom, kolik informací jste shromáždili, jaké bylo vaše zadání a jak hodláte k ose sami přistupovat.
- Pokud chcete do osy zahrnout delší odstavce, budete muset vymyslet kreativní prezentaci, protože nebudete schopni vše napsat vedle čáry. Můžete napsat odstavec například do rámečku a spojit ho s osou šipkou. Můžete informace psát střídavě nad čáru a pod ni.
- Některé časové osy jsou kombinacemi kratších a delších informací. O narození daného člověka toho možná nebudete muset psát příliš moc, ale o důležitém bodě v jeho kariéře se můžete trochu rozepsat.

2 Využívejte barvy a tučné písmo.

- Pokud chcete, aby vaše osa byla čitelná a zajímavá, použijte různé barvy. Můžete využít také různé velikosti písma, tučné písmo, nebo zajímavou grafiku.

3 Můžete použít i obrázky.

- Pokud se to k vaší ose hodí, použijte obrázky, které popisují události vaší osy. Najděte si je na internetu, zkopírujte si je z knih, nebo si je nakreslete sami.
- Pokud chcete do osy zahrnout obrázky z internetu nebo z knih, vždy uveďte jejich zdroje. Napište, kdo je jejich autorem a z které knihy je máte.
- Můžete nakreslit celou osu na barevné pozadí nebo na obrázek. Pokud děláte osu historie NASA, můžete ji nakreslit na velký obrázek vesmíru.

4 Dokončete svoji osu.

- Až budete mít rozvržení osy a obsah, vytvořte si její finální podobu. Použijte kvalitní papír nebo plakát, abyste měli dost místa. Můžete osu nakreslit pouze perem nebo fixy, nebo ji vytvořit v počítači a vytisknout si ji. ^[3] Použijte svůj náčrt jako model.
- Časová osa nemusí být jen horizontální čarou – může být vertikální, nebo i zakroucená.
- Pokud kreslíte osu ručně, použijte pravítko, abyste ji měli rovnou.
- Snažte se napsat informace tak, aby byly přehledné a srozumitelné. Nepište na osu zbytečně příliš mnoho informací.
- Na horní konec papíru napište velkými písmeny název své osy.

Tipy

- Pokud kreslíte osu na běžný papír, snažte se psát malými písmeny.
- Pokud děláte osu nějaké historické události, najděte si v knihovně dějepisné knihy, žurnály, encyklopedie a novinové články, abyste měli všechny informace správně.
- Nezapomeňte uvést všechny zdroje, které jste využili.
- Můžete střídat místa, na která budete události zapisovat, aby se vám jich na osu vešlo více.